

Motivaatiotekijät

Maarakennuskoneenkuljettajan koulutusohjelman
aikuisopiskelijan motivaatio

Jarno Ruhala

Opinnäytetyö
Toukokuu 2015

Teknologiaosaamisen johtaminen, ylempi AMK

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) Ruhala, Jarno	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 13.05.2015
	Sivumäärä 64	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Motivaatiotekijät Maarakennuskoneenkuljettajan koulutusohjelman aikuisopiskelijan motivaatio		
Koulutusohjelma Teknologiaosaamisen johtamisen koulutusohjelma. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto.		
Työn ohjaaja(t) Jouni Jurvelin, Riitta Abioqa		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän aikuisopisto		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työn tilaajana oli Jyväskylän aikuisopisto, tekniikan ja liikenteen yksikkö. Tavoitteena työlle oli kartoittaa aikuisopiskelijoiden opiskelumotivaatioon vaikuttavia tekijöitä sekä tämän hetkisen toimintaympäristön ja menetelmien mahdolliset kehittämiskohteet.</p> <p>Työssä on esitelty tiivistetysti Suomalaisen ammatillisen koulutusjärjestelmän rakennetta, työhön liittyvän koulutusalan tutkinnonperusteita sekä näyttötutkintojen tarkoitusta. Lisäksi työssä on käyty läpi aikuisopiskelijoiden erilaisia rahoitusmuotoja koulutusta varten. Työhön liittyvän tutkimuksen perustaksi työssä on kerrottu motivaation ja oppimisen erilaisia käsitteitä sekä keinoja.</p> <p>Työn keskeisen osion muodostaa maarakennuskoneenkuljettajan koulutusalan aikuisopiskelijoiden motivaatio tilanteen kartoitus kyselytutkimus ja kyselytutkimuksen tulosten analysointi. Tämän tutkimuksen tarkoituksena työssä on löytää alan opiskelumotivaation keskeiset tekijät sekä mahdolliset kehittämis ehdotukset.</p> <p>Tarkoituksena oli, että tämän työn tulosten pohjalta koulutuksen järjestäjä pystyisi jatkossa vaikuttamaan alan opiskelijoiden sen hetkiseen opiskelumotivaatioon erilaisten toimintamenetelmien ja toimintaympäristöjen kehittämiskeinojen kautta.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Aikuisopiskelu, opiskelumotivaatio, maarakennuskoneenkuljettaja		
Muut tiedot		

Author(s) Ruhala, Jarno	Type of publication Master's thesis	Date 13.05.2015
		Language of publication: Finish
	Number of pages 64	Permission for web publication: x
Title of publication Motivation factors Construction equipment machine driver training program for the adult learner motivation		
Degree programme Professional Master Degree Programme in Technological Competence Management		
Tutor(s) Jurvelin Jouni, Abioqa Riitta		
Assigned by Jyväskylä Institute of Adult Education		
<p>Abstract</p> <p>The client of the thesis was Jyväskylä Institute of Adult Education , engineering and technology unit. The objectives of the project was to identify adult students learning motivation factors, as well as the current operating environment and the potential for development.</p> <p>The work presents a summary of the Finnish vocational education and training, work-related education qualification requirements, and the meaning of competence-based qualification. Also this work presents adult students financing various types for education. Work-related research is the basis for the work described in motivation and learning in a variety of concepts and methods.</p> <p>A key part of the work is a survey of construction machine operator training in the field of adult learners motivation of the situation and the results of the survey analysis. Purpose of this research work is to find a field of study motivation, the main factors, and possible development proposals.</p> <p>It was envisaged that the results of this work on the basis of the education provider would be able to continue to influence the students in the field of the current study motivation of various operational procedures and operating environments development of means.</p>		
Keywords/tags (subjects) Adult education , motivation to study , construction machine operator		
Miscellaneous		

Sisältö

1 Johdanto	2
2 Ammatillinen koulutusjärjestelmä Suomessa	4
2.1 Tutkinnon perusteet	4
2.2 Perustutkinnon rakenne yleisesti	5
2.3 Näyttötutkinto ja valmistava koulutus	5
2.4 Perusteet näyttötutkinnoissa	6
3 Jyväskylän koulutuskuntayhtymä.....	8
4 Maarakennusalan koulutus Jyväskylän aikuisopistossa	9
4.1 Maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala.....	9
4.2 Koulutuksen rahoitusmuodot.....	10
4.3 Valmistava koulutus, maarakennuskoneenkuljettaja.....	12
5 Motivaatio	13
5.1 Aikuinen oppijana.....	14
5.2 Motivaatioteoriat.....	15
5.3 Oppiminen ja sen kehittäminen	16
6 Oppimiskäsitykset ja oppiminen	20
7 Kyselytutkimus.....	22
7.1 Tutkimusmenetelmän valinta	22
7.2 Kyselytutkimuksen toteutus.....	23
8 Kyselytutkimuksen tulokset	25
8.1 Taustatiedot, toimintaympäristö	26
8.2 Käytännön harjoitusmenetelmät, arviointi ja vastuu	35
8.3 Ohjauksen ja palautteen anto	42
8.4 Tämän hetkinen motivaatio	46
9 Tutkimuksen arviointi	50
10 Pohdinta ja johtopäätökset	51
Lähteet	52
Liitteet	54

1. Johdanto

Tässä opinnäytetyössä on tarkasteltu Suomessa tapahtuvan ammatillisen koulutusjärjestelmän rakennetta ja toimintoja. Työ esittelee Jyväskylän koulutuskuntayhtymän rakennetta ja siihen kuuluvan aikuisopiston toimintoja ja maarakennuskoneenkuljettajan koulutusmahdollisuutta.

Opinnäytetyön keskeisen sisällön luo selvitys motivaation ja oppimisen käsitteistä ja niihin liittyvistä teoriataustoista. Tähän liittyen keskeisenä työnä on kyselytutkimus rakennusalan perustutkinnon maarakennuskoneenkuljettajan koulutusalan aikuisopiskelijoiden opiskelumotivaatiosta ja sen kehittymiseen ja vaikuttamiseen liittyvistä tekijöistä. Opinnäytetyön tehtävänä oli löytää motivaation lähteitä opiskelulle tällä alalla. Toimintaympäristön toimintojen vaikutamiselle ja opiskelumotivaation ylläpitämiselle sekä oppimisen kehittymiselle oli myös tarkoitus löytää selkeitä tekijöitä.

Tämän opinnäytetyön tekijä toimii Jyväskylän aikuisopiston maarakennusalan kouluttajana. Vastuualueenaan työn tekijällä ovat: työkoneiden käytöt, huollot ja korjaukset sekä osaltaan kuljetusalan ammattipätevyyden toiminnot. Myös vastuukouluttajan tehtävät sekä tutkintojen vastaanotot perustutkinnoissa ja ammattitutkinnoissa kuuluvat toimenkuvaan.

Opinnäytetyön tavoite ja rajaus

Työn tavoitteena oli kerätä tietoa ja taustaa maarakennuskoneenkuljettajiksi aikovien aikuisopiskelijoiden opiskelumotivaatiosta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Tarkoituksena oli löytää yksittäisiä, selkeitä asioita sekä tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelijoiden opintojen etenemiseen, sekä myös löytää keskeisiä asioita, jotka vähentävät motivaatiota tämän hetkisessä toimintaympäristössä. Työn kautta saatuja tietoja ja tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää päivittäisessä opetuksessa maarakennuskoneenkuljettajien koulutuksessa sekä oppilaiden henkilökohtaisessa ohjauksessa. Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan

toivottavasti jatkossa jalostaa ja kehittää koulutusalan opetusmenetelmiä ja prosesseja tehokkaampaan suuntaan.

Jyväskylän ammattiopiston kouluttaja Ari Riihinen, toteutti samaan aikaan opinnäytetyönä toisen asteen ammatillisen koulutuksen talonrakennuslinjan nuorisoasteen opiskelijoille opiskelumotivaation kartoitukseen liittyvän työn. Molemmat suuntautumisvaihtoehdot, sekä talonrakentajan, että maarakennuskoneenkuljettajan tutkinnot ovat rakennusalan perustutkinnon koulutusohjelmia. Jatkossa on mahdollisesti tarkoituksena verrata molempien kyselyiden tuloksia ja rinnastaa niitä tämän hetkiseen opetusympäristöön. Tämän kautta voidaan löytää mahdollisia keinoja opetuksen kehittämiseen motivaation kannalta.

Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään maarakennuskoneenkuljettajan koulutusala ja sen perustutkintoa. Työ käsittelee opiskeluun liittyvää rahoitusta ja toimintoja yleisesti sekä näyttötutkintojärjestelmää. Tämän työn tutkimusosa koostuu kyselytutkimuksesta, joka on kohdennettu Jyväskylän aikuisopiston maarakennuskoneenkuljettajan opintoja suorittaviin aikuisopiskelijoihin ja heidän toimintoihin. Työssä on analysoitu tutkimuskyselyn tuloksia ja pohdittu mahdollisia kehittämistoimia, mutta varsinaisia kehittämistoimenpiteitä ja kuinka niihin voidaan vaikuttaa, ei ole määritelty.

2. Ammatillinen koulutusjärjestelmä Suomessa

Ammatillista koulutusta järjestetään ammatillisiin ja käytäntöpainotteisiin tehtäviin valmistumiseen. Näitä ovat ammatilliset perustutkinnot sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Ammatillista koulutusta järjestäviä tahoja ovat mm. ammatilliset oppilaitokset/erikoisoppilaitokset, aikuiskoulutuskeskukset, kansanopistot ja liikunnan koulutuskeskukset. (www.opintoluotsi.fi)

Ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen tavoite on mahdollistaa tarpeellisten taitojen sekä tietojen saavuttaminen ja antaa valmiudet oman alan ammatinharjoittamiseen.

Ammatillisia perustutkintoja on tarjolla kahdeksalla eri koulutusalueella:

- humanistinen ja kasvatusala
- kulttuuriala
- yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
- luonnontieteiden ala
- tekniikan ja liikenteen ala
- luonnonvara- ja ympäristöala
- sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- matkailu-, ravitsemus- ja talousala

Perustutkintoja näillä aloilla on yhteensä 52 ja kukin perustutkinto sisältää yhden tai useamman koulutusohjelman. (Opetushallituksen verkkosivut, www.oph.fi.)

2.1. Tutkinnon perusteet

Ammatillisen perustutkinnon suorittaminen on mahdollista joko ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona. Perustutkinnon perusteista löytyvät sekä näyttötutkinnon- että opetussuunnitelman perusteet. Perusteilla ohjataan sekä koulutuksen, että näyttötutkintojen järjestäjien toimintoja. Perustutkinnon perusteet antavat myös tietoja tutkinnonvaatimuksista sekä tutkintojen sisällöistä. Tutkintojen perusteet vahvistaa opetushallitus.

Perustutkintojen perusteiden pohjalta tietyn alan koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman peruskoulutusta varten. Näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta varten koulutuksen järjestäjä päättää sisällöstä sekä tutkinnon järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaan. Ammatillisten perustutkintojen perusteissa on päätetty mm. koulutusohjelmien tavoitteet, kuinka tutkinto muodostuu, ammattitaitovaatimukset sekä arviointikohteet ja arviointikriteerit. Lisäksi perusteista löytyvät ammatilliseen peruskoulutukseen ja näyttötutkintoihin liittyviä määräyksiä. (Opetushallituksen verkkosivut, www.oph.fi, Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivut, www.minedu.fi)

2.2. Perustutkinnon rakenne yleisesti

Perustutkintoon johtava koulutus sisältää yhteensä 120ov (opintoviikko). Ammatillisia tutkinnon osia on 90ov, ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia 20ov, vapaasti valittavia tutkinnon osia 10ov sekä opintoihin liittyvää ohjausta. Perustutkinnoilla haetaan laaja-alaista näkemystä alan eri tehtäviin sekä erikoistutaan työelämän vaatimaan osaamisen alueeseen yhdellä tutkinnon osa-alueella. Työssäoppimista työpaikoilla suoritetaan vähintään 20 opintoviikkoa. Tutkinnon laajuudesta suurin osa koostuu ammatillisista tutkinnon osista. Nämä vaihtelevat tutkinnoittain, sillä kullakin alalla työelämän toiminta- ja tehtävät antavat niille pohjan. (Opetushallituksen verkkosivut, www.oph.fi)

2.3. Näyttötutkinto ja valmistava koulutus

Erityisesti aikuisille on suunniteltu joustavaksi tutkinnon suorittamiseen näyttötutkinto, joka perustuu asiakaslähtöisyyteen. Ammattitaito osoitetaan työelämässä riippumatta siitä kuinka osaaminen on karttunut, joko työkokemuksen tai opintojen ja muun toiminnan kautta. Näyttötutkintojen valmistavassa koulutuksessa hakeutumisella ei ole erityisehtoja. Tutkinnon suorittaja voi osallistua valmistavaan koulutukseen tarvittavan ammattitaidon hankkimiseen. Valmistava koulutus ei ole pakollista, mikäli osaaminen on hankittu jollain muulla ta-

valla. Valmistavassa koulutuksessa henkilökohtaistaminen on suuressa roolissa. Tällöin opiskelijalle löytyvät soveltuvimmat koulutusmuodot, menetelmät sekä ympäristöt ja järjestelyt. Lisäksi valmistava koulutus tarjoaa joustavat oppimispolut sekä tukipalvelut muilta asiantuntija tahoilta. (Näyttötutkinto-opas 2012,15,18. Opetushallituksen verkkosivut, www.oph.fi.)

Henkilökohtaistaminen koostuu kolmesta vaiheesta:

- 1) Näyttötutkintoon ja valmistavaan koulutukseen hakeutuminen
- 2) tutkinnon suorittaminen
- 3) ammattitaidon hankkiminen

Valmistavan koulutukseen sisällön päättää koulutuksen järjestäjä kyseisen tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Näyttötutkintojärjestelmässä työnantajien- ja työntekijöiden taho sekä opetusalan tiivis yhteistyö on keskeinen asia tutkintorakennetta kehitettäessä.

Perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot voidaan suorittaa näyttötutkintoina. Seuraavassa on keskeiset periaatteet näyttötutkintojärjestelmässä (Näyttötutkinto-opas 2012, 31-33, 38, ja Rakennusalan perustutkinnon perusteet 2009, 26.):

:

- henkilökohtaistaminen
- tutkinto tai tutkinnon osan vaatiman ammattitaidon suorittaminen tutkintotilaisuudessa
- ammattitaidon hankkimistavasta riippumaton tutkinto
- kolmikantayhteistyö

2.4. Perusteet näyttötutkinnoissa

Tutkinnon perusteet määrittelevät tutkinnon osat ja niistä muodostuvat osamaisalat, muodostuvan tutkinnon, vaadittavan ammattitaidon, perusteet arvioinnille ja ammattitaidon osoittamistavat. Tutkinnon osa muodostaa tietyn ammatin osa-alueen ja tämä voidaan erottaa arvioitavaksi kokonaisuudeksi tietyistä

työprosessista. Määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin päätoimintoihin, prosessien hallintaan ja alan ammatillisiin käytänteisiin. Arviointi, sen kohteet ja kriteerit johdetaan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteet osoittavat osaamisen alueet, mihin arviointi painottuu. Kriteerit vastaavasti määrittelevät laadullisen ja määrällisen tason hyväksytyssä suorituksessa. (Rakennusalan perustutkinnon perusteet 2009, 26.)

3. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä

Keski-Suomalaiset kunnat omistavat Jyväskylän koulutuskuntayhtymän, joka kehittää oppimisyhteistyötä, yrittäjyyttä ja työelämän yhteistyötä. Tunnus ao on yhteinen kaikille Jyväskylän koulutuskuntayhtymään kuuluville oppilaitoksille. Oppilaitoksia ja yksiköitä kuntayhtymässä ovat Jyväskylän aikuisopisto, Jyväskylän ammattiopisto, Jyväskylän lukiokoulutus, Jämsän ammattiopisto, Jyväskylän oppisopimuskeskus, kiinteistöliikelaitos sekä kuntayhtymän johto. Kuntayhtymässä opiskelee noin 22 000 opiskelijaa sekä n. 1 200 työntekijää. (Jyväskylän koulutuskuntayhtymän verkkosivut, www.jao.fi, 2014)

Jyväskylän aikuisopisto

Aikuisopistossa opiskelee yli 10 000 opiskelijaa ja henkilöstöä on 240. Aikuisopisto on alueellisesti satojen yritysten ja yhteisöjen yhteistyön kehittäjä sekä yksi osa Jyväskylän koulutuskuntayhtymää. Aikuisopiston toiminnan johdossa toimii rehtori yhdessä johtoryhmän kanssa. Johtoryhmään kuuluvat rehtori, yksiköiden johtajat, talouspäällikkö, markkinointisuunnittelija sekä henkilöstön edustaja. Koulutusta järjestäviä yksiköitä ovat (Jyväskylän aikuisopiston verkkosivut, www.jao.fi, 2014):

- Tekniikka ja liikenne
- Hyvinvointi ja liiketoiminta
- Avoin aikuisopisto

4. Maarakennusalan koulutus Jyväskylän aikuisopistossa

Maarakennus on luovaa työtä ja jälki näkyy tulevaisuuteen. Maa- ja vesirakennusala vaikuttaa ympäristöemme toimivuuteen, koska työkohteita ovat esim. satamat, lentokentät, vesihuoltoverkostot ja liikenneväylät. Alalla työskentelee yli 30 000 henkilöä, joista noin puolet on maarakennuskoneenkuljettajia. Vuosittain alalle tulee reilut 800 uutta tekijää. Oppilaitosten kautta työelämään valmistuu n. 500 uutta kuljettajaa ja työllistyminen on hyvä alan yrityksiin. Jyväskylän aikuisopiston maarakennusalalla on pitkät perinteet koulutuksen järjestämisestä ja vuosittain alalla opiskelee n. 150 opiskelijaa eri koulutusohjelmissä. (Jyväskylän aikuisopiston koulutusesite 2015, 2)

Rakennusalan perustutkinto

Rakennusalan perustutkinnon suorittaneella on monipuolinen ammattitaito ja hän pyrkii kehittämään sitä jatkuvasti. Tutkinnon suorittaneen on pystyttävä soveltamaan jo opittuja tietoja ja taitoja vastaantulevissa erilaisissa työtehtävissä sekä nähdä suuremmat tehtäväkokonaisuudet ja pystyä noudattamaan laatuvaatimuksia kyseisissä tehtävissä. Rakennusalan perustutkinnon suorittanut pystyy lukemaan talonrakennukseen, että maanrakentamiseen liittyvät piirustukset sekä tiedostaa rakennusalalla olevat työturvallisuuteen liittyvät riskitekijät. (Rakennusalan perustutkinnon perusteet 2009, 10.)

4.1 Maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala

Maarakennuskoneenkuljettajan osaamisalan suorittanut saa valmiudet talonrakennustyömaan perustusvaiheen töihin. Hän pystyy käyttämään ainakin yhtä maarakennuskonetta tavallisissa maarakennuskohteissa turvallisesti, ohjeita ja määräyksiä noudattaen. Tutkinnon suorittanut omaa taidot tehdä maanrakentamisen kohteisiin liittyvät perusmittaukset sekä käyttää rakennustyömaan perustyövälineitä, materiaaleja ja työmenetelmiä. Maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisalalla opiskelija voi suuntautua liikennealueiden hoitoko-

neiden käyttöön, maa-ainesten kuljetukseen, vesirakentamiseen, maa- ja ki-
viainesten jalostamiseen, kalliorakentamiseen, pohjanvahvistustöihin, asfal-
tointiin sekä piharakentamiseen. (Rakennusalan perustutkinnon perusteet
2009, 11.)

Maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisalan oppimisympäristö

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän aikuisopiston maarakennuskoneenkuljetta-
jan valmistavan koulutuksen opinnot aikuispuolella suoritetaan pääsääntöi-
sesti Lievestuoreen toimipisteessä. Lukuun ottamatta tiettyjä turvallisuuskortti-
koulutuksia, mitkä usein toteutetaan Jyväskylässä Viitaniemen toimipisteessä.

Toimintaympäristöstä löytyvät korjaamo – ja huoltohalli, luokkatiloja, koneiden
käytön harjoituskentät sekä maarakennusosalalle liittyvä kalusto maarakennus-
koneiden, autojen sekä pienemmän kaluston muodossa. Koneyksikköjä tällä
hetkellä on noin 26, sisältäen kaivukoneet 1,5t – 25t kokoluokkiin asti. Pyörä-
kuormaajat, dumpperit, kuorma-autot sekä tiehöylä liikennealueiden kunnos-
sapitoon. Koneet ovat suuria ja ala onkin luokiteltu vaaralliseksi alaksi ja toi-
minnoissa onkin painotettu turvallisuutta vahvasti. Koneiden huollot ja pienem-
mät korjaukset hoidetaan pääsääntöisesti oppilaslähtöisesti.

4.2 Koulutuksen rahoitusmuodot

Työvoimakoulutus

Työvoimakoulutusta rahoitetaan työhallinnon kautta ja sitä järjestetään työttö-
mille tai työttömyysuhan alaisille henkilöille. Opiskelijoille koulutus on maksu-
tonta ja sinne hakeudutaan työ-, ja elinkeinopalvelujen kautta. (Jyväskylän ai-
kuisopiston verkkosivut, www.jao.fi, 2014)

Työ- ja elinkeinopalvelut tavallisesti yhdessä työnantajien kanssa toteuttavat
ja suunnittelevat ammatillista koulutusta työvoimakoulutuksiin. Yrittäjäksi aiko-

vat voivat myös hakeutua työvoimakoulutuksen pariin sekä lisäksi vuokratyöntekijät ja yrittäjä työntekijöidensä lisäksi on koulutuskelpoinen. (Työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivut, www.te-palvelut.fi)

Omaehtoinen koulutus

Omaehtoista koulutusta rahoitetaan pääosin opetus ja kulttuuriministeriön toimesta. Rahoitettavia koulutuksia ovat perus-, ammatti-, ja erikoisammattitutkintojen koulutus. Opiskelijavalinnat suoritetaan koulutuksen järjestäjän toimesta hakemusten perusteella. Koulutus perustutkintoon on opiskelijalle pääsääntöisesti maksutonta. Lisäkoulutukseen sisältyy kurssimaksu sekä mahdollisia opetusmateriaalikustannuksia. Omaehtoiseen koulutukseen voi hakeutua myös työtön työnhakija työttömyysetuudella. (Jyväskylän aikuisopiston verkkosivut, www.jao.fi, 2014)

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelija ja työnantaja tekevät määräaikaisen työsopimuksen. Tavoitteena on joko perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon suorittaminen. Oppisopimuskoulutus on mahdollista myös yrittäjille. Koulutus koostuu oppilaitoksessa suoritettavista opinnoista sekä työssäoppimisesta työpaikalla. Työpaikalla suoritettavat oppimistehtävät työtehtävien parissa muodostavat pääpainon oppisopimuskoulutuksessa. Tietopuolinen osuus opinnoista vaihtelee koulutusaloittain, mutta keskimäärin se on noin 20 prosenttia. (Jyväskylän aikuisopiston verkkosivut, www.jao.fi, 2014)

Nuorten aikuisten osaamisohjelma

Vuoden 2014 alusta alkaen nuorten aikuisten osaamisohjelma tarjoaa 20-29 vuotiaille, pelkästään peruskoulun suorittaneille mahdollisuuden ammatilliseen tutkintoon johtavaan koulutukseen. Osaamisohjelma on osa Suomen hallituksen käynnistämää nuorisotakuuohjelmaa ja sen toteuttamista. Osaamisohjelmassa keskitytään opintojen aikana tapahtuvaan ohjaukseen ja neuvontaan

sekä opintoihin hakeutumiseen. Osaamisohjelma on tällä hetkellä voimassa vuoden 2016 loppuun. Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä nuorten aikuisten osaamisohjelmaa tarjoavat Jyväskylän aikuisopisto, Jyväskylän oppisopimuskeskus ja Jämsän ammattiopisto. (Jyväskylän aikuisopiston verkkosivut, www.jao.fi, 2014, Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivut, www.minedu.fi)

4.3 Valmistava koulutus, maarakennuskoneenkuljettaja

Koulutukseen hakeutuvalla ei tarvitse olla aiempaa kokemusta maarakennuskoneista tai maarakennusalasta. Koulutustavat ja sisällöt on suunniteltu alalle hakeutuville uusille tekijöille. Koulutuksen alussa laaditaan henkilökohtainen näyttösuunnitelma aiemman osaamisen ja ammatin osaamisvaatimuksiin rinnastaen. Valmistava koulutus sisältää henkilökohtaistamisessa valittuja opintoja ja on näin ollen sisällöltään ja kestoaltaan hyvin yksilöllinen. Tutkinto suoritetaan näyttötutkintona pääasiassa työmailla, niiltä osin mikäli se on mahdollista. Muussa tapauksessa näyttötutkinto suoritetaan oppilaitosympäristössä. Valmistavan koulutuksen aikana suoritetaan vaaditut korttikoulutukset, esim. tieturva, tulityö ja työturvallisuus. Aikuisopistossa valmistavaa koulutusta on tarjolla seuraaviin maarakennuskoneenkuljettajan osaamisalan osiin (Jyväskylän aikuisopiston verkkosivut, www.jao.fi, 2014):

Kaikille yhteiset opinnot

- perustustyöt
- maarakennuskoneiden käyttö

Valinnaiset opinnot

- maarakennuskoneen huolto
- maarakennuskoneen käyttö
- maa-ainesten kuljetus ja kuljetusalan perustason ammattipätevyys
- liikennealueiden hoitokoneiden käyttö
- mittaus
- piharakentaminen
- ympäristökiviasennus

5. Motivaatio

Sana motivaatio perustuu sen kantasanaan motiiviin. Sanat on johdettu latinankielisestä sanasta *movere*, joka tarkoittaa liikkumista. Motivaatioksi kutsutaan tilaa, jonka vaikutin eli motiivi on saanut aikaiseksi. Motiivi voi olla joko tiedostettuna tai tiedostamattomana sekä se voi johtua sisäisistä, ulkoisista, biologisista tai sosiaalisista tekijöistä. (Peltonen & Ruohotie 1987, 19-20, Ruohotie 1988, 36.)

Motivaatio itsessään on toiminnan voima. Se antaa suunnan tiettyyn suoritukseen ja virittää tilanteeseen. Tilanteen onnistuminen riippuu erilaisten ihmisten valmiuksista. Motivaatio on tila, jossa yksilö omalla vireydellä, aktiivisuudella ja ahkeruudella pyrkii saavuttamaan tavoitteensa. Motivaatiotason vaihtelut johtuvat eri tilanteista ja eri aikoina ne voivat vaihdella hyvinkin paljon. (Peltonen & Ruohotie 1987, 22.)

Monien mielestä motivaatio käsitteenä on ominaisuus ja juontaa juurensa jo varhaislapsuuden luonteenpiirteisiin. Tällöin se antaisi erilaiset käsitykset eri ihmisistä. Tällainen väite ei kuitenkaan pidä paikkaansa, sillä erilaiset ihmiset voivat työtehtävissään toimia ns. puolivaloilla, mutta vastaavasti esim. omissa harrastuksiin liittyvissä tehtävissä olla innokkaasti ja ilman korvausta täysillä mukana. Tästä väittämästä johtuen mm. se oletus, että rahalla saadaan työntekijät sitoutumaan, ei pidä paikkaansa. Motivaatio käsitteenä on enemmän prosessin tuotos kuin ominaisuus. Mikäli puhuttaisiin ominaisuudesta, tällöin ihmisellä olisi vain yksi motivaatiotila koko elämänsä ajan. Kuitenkin kaikilla on kokemusta, että motivaation taso voi vaihdella hyvinkin paljon. (Niermeyer & Seyffert 2004, 11-13.)

Motivaatio vaikuttaa hyvin olennaisesti uuden asian oppimiseen. Tämän taustalla vaikuttaa ihmisen kolme perustarvetta; autonomia, kompetenssi ja läheisyys. Niinpä osaamisen arviointiin ja uuden asian oppimisen tehostamiseen tulisi huomioida nämä edellä mainitut perustarpeet. Kompetenssin tarve huomioidaan tekemisen arvostuksessa ja siinä osaamisessa ja pärjäämisessä.

Autonomian tarve huomioidaan, että yksilöllä on mahdollisuus tehdä itseään koskettavia päätöksiä ja valintoja omassa oppimisessaan ja tekemisessään. Läheisyyden tarve tulisi huomioida yhteisöön kuulumisen tunteena, kaikenlainen nolaaminen ja leimaaminen on vahvasti vastaan tätä. (Viitala 2005, 142-144.)

Niermayer, Seyffert mukaan motivaatioprosessiin liittyvät seuraavat tekijät (Niermayer & Seyffert 2004, 13-14):

- vaikuttimen voimakkuus
 - o ihmisestä itsestään lähtevä vaikutin
- usko omiin vaikuttamismahdollisuuksiin
 - o vaihteleva vakuuttuneisuus omasta käsityksestä oman elämän vaikuttamiseen.
- aikaperspektiivi
 - o määrää ihmisen elämänvaiheen, kasvatuksen, ym. perusteella sen, millä tavoitteilla on hänelle merkitystä.
- tunneäly
 - o voi neuvoa päätöksen teko prosessin aikana

5.1 Aikuinen oppijana

Taustatekijöillä on iso vaikutus aikuisten oppimisessa. Henkilökohtaiset tekijät, oppimisympäristö sekä aikaisemmat tiedot, kyvyt ja arvot vaikuttavat aikuisten osaamisen oppimiseen isommalla roolilla kuin lapsilla. Yksilön persoonallisuus kohtaa monta ympäristöä, jossa olisi kyettävä toimimaan esim. kulttuuri, ilma- piiri, palaute ja ohjaus sekä asetetut tavoitteet. Nämä tekijät vaikuttavat välillisesti oppimisprosessiin ja vaikutus välittyy havaintoihin ja tulkintoihin. Verrattaessa aikuisen oppimista lapsen oppimiseen huomataan muutamia erityispiirteitä. Aikuisella on pyrkimys riippuvuudesta itseohjautuvuuteen. Aikuisen taustalla oleva kokemus ja näkemys pysyy kiinnekohtana ja resurssina. Aikuisella on oltava tarve oppimiseen, jotta se olisi päämäärätietoista. Yleensä aikuisella löytyy luontainen ongelmalähtöinen ote ja motivaatio on ratkaiseva lähtökohta

oppimiselle. Aikuisella itseohjautuvuus ei ole itsestään selvyys vaan se vaihtelee yksilöittäin. Aikuisten opiskelussa vanhan poisoppiminen on suuri haaste. Tämä liittyy ihmisen omaan, defensiiviseen eli suojautuvaan asenteeseen. Tässä ihminen pitää omat perustelut ja päätelmät vahvasti taustalla välttääkseen ikävät tunteet epäpätevydestä, haavoittuvaisuudesta sekä nolatuksi tulemisesta. Uuden oppiminen on kuitenkin siirtymistä epämukavuusalueelle, uusien rutiinien kohtaamista sekä epävarmuuden tunnetta ja omien voimavarojen koettelemista. (Viitala 2005, 140-142.)

5.2 Motivaatioteoriat

Klassiset motivaatioteoriat, osa klassisesta teoriasta on perustunut fysiologiaan. Tämän mukaan motiivit, vietit ja tarpeet ovat jokaisen yksilön ominaisuuksia ja nousevat omasta sisältämme. Tämänlaiset tarpeet perustuvat säätelyyn fysiologisessa järjestelmässämme ja tarpeille on ominaista, että elimistön saavutettu optimaalinen tila voi muuttua. Tällöin poikkeaminen lisää tarpeen voimakkuutta ja sitä kutsutaan homeostaasi-periaatteeksi. Näin ajateltuna oppiminen ei pitäisi vaikuttaa tarpeisiin, kuitenkin edellä esitetty on yksinkertaistettu eri näkökulmista ja se kiteyttääkin monien eri teorioiden keskeiset periaatteet. Tänä päivänä fysiologisia motivaatioselvityksiä voidaan käyttää keinona nälän ja janon toimintoihin liittyviin kuvauksiin. (Salmela-Aro & Nurmi 2002, 10-11.)

1950-, ja 1960-luvuilla on Euroopan itä- ja länsi osissa esitetty laajaa teoriaa ihmisen toimintaan ja sen vaikuttamiseen liittyvän tutkimuksen pohjaksi. Belgialaisen kehittäjän/tutkijan Joseph R. Nuttinin teoriassa on luotu pohjaa modernille motivaatiokäsitykselle. Hänen relationaalisessa motivaatioteoriassa motiivi ei ole yksilön sisäinen ominaisuus vaan se on yksilön sisäisen tarpeen ja sen ulkoisen kohteen suhde. Eli ulkoiset kohteet tyydyttävät yksilön tarpeet ja kun näin on kerran käynyt, motivaation ymmärtämisen tarkastelu siirtyy sisäisen tarpeen tarkastelusta ulkoisen kohteen ja sisäisen tarpeen dynaamisen suhteen tarkasteluun. Opitut mieltymykset/tottumukset ovat keskeinen osa motivaatiota esim. lounasaikaan yksilölle tulee mieleen erilaisia vaihtoehtoja

ruoasta ja tämän jälkeen hän voi toteuttaa mieltymyksensä. Eurooppalainen motivaatiotutkimus on tyypillisesti tutkinut motivaation kehitystä koko ihmisen elinkaaren ajan. (Salmela-Aro & Nurmi 2002, 12-13, 20.)

Moderni motivaatioteoria, jossa motivaatiota on tutkittu tavoitteiden avulla. Millaiset ovat olleet tavoitteet, pyrkimykset tai hankkeet eri ihmisillä ja miten he pyrkivät ne toteuttamaan sekä kuinka tärkeitä ne on arvioitu ja liittyykö niihin millaisia tunteita. Tällä tavalla on selvitetty motivaation yhteys eri ihmisten terveyteen, hyvinvointiin elämäntyytyväisyyteen ja menestymiseen elämässä. Moderni motivaatioteoria sisältää käsitteistön ja välineet motivaation tutkimiseen, mutta se sisältää myös rajoituksia. Tutkimusmenetelmät ovatkin tällä hetkellä varsin yksinkertaisia jos niitä verrataan itse motivaatiokäsitteen monimutkaisuuteen ja rikkauteen. (Salmela-Aro & Nurmi 2002, 23-25.)

5.3 Oppiminen ja sen kehittäminen

On havaittu, että hyvällä opiskelumotivaatiolla on selvä yhteys muihin oppimisen alueisiin esim. pitkäjänteisyyteen, tarkkaavaisuuteen, keskittymiseen sekä ajattelutyöhön. Hyvä motivaatio näkyy opiskelusta vastuun ottamisella ja se tuottaa itsessään itseohjautuvaa opiskelua. Myös päämäärien asettamiseen motivaatiolla on selkeä ohjaavuus, päämäärät ovat korkealla ja realistiset sekä periksiantamattomuus kasvaa. Käyttäytymisen ja ohjaavien tekijöiden viriämisen järjestelmä muodostaakin yksittäisen henkilön motivaation sisäisen prosessin ja ohjaa ja aktivoi yksilön toimintaa. Kun sisäinen prosessi on tavoitteellista ja johonkin päämäärään tähtäävää, toiminta on hyvin motivoitunutta. Toiminnan suunta ja voima löytyvät motivaatiosta ja asenteista, sekä yksilön omasta arvostuksesta. (Kauppila 2003, 43, Viitala 2005, 115.)

Oman oppimisen motivaation tehostamiseen käytetään hyvin erilaisia keinoja ja oppiminen onkin hyvin yksilöllistä. Keinoina oppimisen tehostamiseen käytetään esim. alleviivausta, kertausta ja aktiivisesti mieleen painamista. Tehostamisen yksi keskeinen osa-alue on motivaation kehittäminen. Usein oppimi-

sen pulmat ovat keskittymisen ja motivaation alueella sekä tätä kautta oppimisen tyyliin ja oppimisen strategioihin liittyvät ongelmat. (Kauppila 2003, 41 – 42.)

Seuraavassa on mainittu kymmenen tehokasta oppimisen aluetta (Kauppila 2003, 41 – 42):

1. Motivaation vahvistaminen
2. Tiedon prosessoinnin kehittäminen
3. Strategioiden hiominen
4. Opiskelutekniikan kehittäminen
5. Muistin parantaminen
6. Myönteisen asenteen edistäminen
7. Lukemisen nopeuttaminen
8. Keskittymiskyvyn kehittäminen
9. Optimaalisen aktivaatiotason saavuttaminen
10. Itseluottamuksen kehittäminen

Oppimismotivaatio ja sen alueet on jaettu useaan alueeseen. Tällöin on katsottu parhaaksi jakaa motivaatiokäsite sisäiseen ja ulkoiseen alueeseen.

Sisäinen motivaatio

Termi sisäinen motivaatio tarkoittaa, että oppiminen itsessään, ilman mitään ulkoista palkkioita, olisi motivoivaa eli tieto itsessään jo motivoisi yksilöä. Sisäisesti motivoitunut yksilö ryhtyy toimintaan, joka tuntuu mielenkiintoiselta ja näin ollen hän tekee toiminnan täysin omasta tahdostaan eikä odota mitään palkkiota toiminnastaan. Keskittymisen ja sitoutumisen taso on hyvin korkea sisäisesti motivoituneella yksilöllä – täysin tehtäväänsä perehtynyt. Sisäistä motivaatiota pidetään motivaation tasoista parhaimpana. Siinä edetään oppimisessa selkeästi tiedostaen oman kiinnostuksen ja kehittymisen taso ja jo opitulla tiedolla/taidolla on yksilölle henkilökohtainen merkitys. Tyypillistä sisäiselle motivaatiolle on hyvin syvästi luotaavat prosessien tarkastelut ja vahva

suorittamiseen pyrkiminen. Myös itseohjautuvuus on merkki sisäisestä motivaatiosta. (Kansanen & Uusikylä 2002, 27 – 28, Kauppila 2003, 45.)

Motivaation perustana on selkeä käsitys oppijalle opittavan asian sisällöstä ja merkityksestä. Aikuisella tämä syvälinen oppiminen ei herää vain ulkoisen paineen aiheuttaman pakon edessä, vaan se edellyttää asian/tiedon merkityksen ymmärtämistä ja tämän avulla herää sisäinen halu välttämättömälle oppimiselle. Merkityksellisyyden ymmärtäminen ja kokemus johtaa oppimaan tärkeäksi koettuja asioita. (Viitala 2005, 144-145.)

Ulkoinen motivaatio

Ulkoista motivaatiota ei pidetä oppimisen kannalta niin toivottavana kuin sisäistä motivaatiota ja ulkoinen motivaatio ei tuotakaan samanlaisia positiivisia mielikuvia kuin sisäinen motivaatio. Siitä huolimatta mm. kouluissa kaikki oppiminen ei voi pelkästään pohjautua sisäisen motivaation varaan. Ulkoista motivaatiota käsitellessä se määritellään usein orientaatioksi, missä motivoinnin lähtökohta on saavuttaa esim. arvosanoja, hyväksyntää tai täyttää järjestelmän asettamat tavoitteet tai vaatimukset. Toiminta, joka on ulkoisesti motivoitunutta, on luonteeltaan instrumentaalista ja sen tavoitteena on selkeästi erotettava palkinto tai ei-toivotun tapahtuman välttäminen. (Kansanen & Uusikylä 2002, 31-33.)

Ulkoisella motivaatiolla ja oppimisella on selkeä yhteys. Vaikka tutkimuksissa on selkeästi todistettu, että väite minästä lähtevän sisäisen motivaation löytymiseen olisi oppimisen kannalta optimaalisin vaihtoehto. Kuitenkin käytännön toiminnoissa on täysin epärealistista ajatella, että kaikki ovat sisäisesti niin motivoituneita, jotta pystyisivät saavuttamaan kaikki esim. opetussuunnitelmaan kuuluvat tavoitteet. Koulumaailman ja opiskelijoiden motivaation haasteena onkin löytää keino siirtää opetussuunnitelman tavoitteet myös oppilaiden tavoitteiksi. Onkin ajateltu, että opettajan tehtävänä on olla tämä muutoksen tekijä ja saada oppilaan halu ja motivaatio opiskelemaan tiettyjä asioita. (Kansanen & Uusikylä 2002, 34.)

Opiskeluun liittyviä motivaatioita on luokiteltu seuraavasti (Kauppila 2003, 44 – 45):

- *Estynyt motivaatio*, kun tietoiset esteet ja alitajunnassa piilevät ongelmat haittaavat tehokasta opiskelua.
- *Hajaantunut motivaatio*, kun muiden projektien ja mielenkiinnon kohteet ovat tärkeämpiä kuin opiskelu.
- *Selviytymismotivaatio*, kun pyritään pelkästään selviytymään tavoitteiden asettamista rajoista.
- *Saavutusmotivaatiolla*, kun tähdätään erinomaisiin arvosanoihin ja tavoitteena menestyminen.
- *Sisäinen motivaatio*, kun opiskelijan halu oppimiseen lähtee itsestään ja käytetään runsaasti aikaa opiskelulle.

Kouluttajan tai opettajan mahdollisuudet vaikuttaa opiskelijan motivaatioon voivat olla esim. seuraavia:

- tiedetään päämäärä, jolloin ohjataan käyttäytymistä sitä kohti
- johdatella parempaan suorituskyykyyn
- pyritään löytämään opiskelijan oman osaamisen taso
- pyritään alentamaan toiminnan aloittamiskynnystä ja ylläpitämään toiminnan ylläpito tasoa.

6. Oppimiskäsitykset ja oppiminen

Osaamista ja tietoa on hyvin vaikeaa, täysin mahdotonta, suoraan lisätä oppijaan. Kouluttajan tai opettajan tuleekin tukea ja pohtia keinoja itse oppimisprosessin hallintaan ja tilanteeseen. Käytännössä oppimisen tulos on aina jonkinasteinen osaaminen, niinpä oppimisprosessin ymmärtäminen on lähtökohta kehittämisessä. Kuitenkin tämä prosessi on usein hyvin monimutkainen ja vaikeasti hallittavissa. Usein aikuisen oppimisessa tulee vastaan reunaehtoja, mikä on mahdollista ja mikä ei? Aikuinen oppija omaa jo valmiiksi oman ajatusmallinsa luoman kuvan asiasta ja hylkää tai tulkitsee ulkopuolelta tulevan tiedon tämän suodattimen läpi. Oppimisen tukemisen keinona voi olla omaehtoinen itsearviointi sekä hyvät puitteet tai resurssit tiedon ja taidon kehittämiseen ja prosessointiin. Käsitystä oppimisesta on kuvattu monin tavoin ja yhtä oikeaa kuvausta ei ole olemassa. Aikakaudet ovat vaikuttaneet tähän käsitykseen, miten oppiminen tapahtuu ja mikä on aikaan saava vaikutus. Eroavuuksia löytyy eri aikakausilta, lähinnä painopisteiden ja näkökulmien kautta. (Viitala 2005, 135-136.)

Itseohjautuva oppiminen

Itseohjautuvassa oppimisessa oppija hakee tietoa esimerkiksi kirjallisuudesta, videoista tai verkosta. Kokeneemman henkilön vuorovaikutus eli mentorointi voi mahdollistaa oppimisen. Itseohjautuvassa oppimisessa huomioidaan yksilön tarpeet ja mahdollisuudet mm. oppimisen sisällössä ja aikataulutuksessa. (Viitala 2005, 267,274.)

Jyväskylän aikuisopiston maanrakennuskoneenkuljettajan opinnoissa itseohjautuvaa toimintaa toteutetaan mm. Optima verkkoympäristön kautta. Verkkoympäristössä löytyvät sekä harjoitteet, että teoriapohjainen tietomateriaali.

Vuorovaikutus ja oppiminen

Vuorovaikutuksella koulutuksessa ja oppimisessa on iso rooli. Oppija omaksumaa asioita parhaiten kun hän voi jakaa omia kokemuksiaan toisten kanssa sekä pystyy näkemään toisten suorituksen. Tärkeitä asioita koulutuksessa on huomioida vuorovaikutus ongelmanratkaisutilanteissa: kuka voi neuvoa, kenen kanssa keskustelea päivittäin ja ketä kokee ns. luottohenkilöksi. Näillä muutamilla asioilla voidaan vaikuttaa oppimisen tulokseen ratkaisevasti. (Viitala 2005, 183-185.)

Seuraavassa on käsitelty lyhyesti kolmea eri oppimisnäkemystä (Viitala 2005, 136-137):

Behavioristinen oppimisnäkemys

- oppiminen on yhtä kuin käyttäytymisen muutos, jonka on aiheuttanut jokin ulkopuolinen vaikutte. Oppijaa pidetään passiivisena vastaanottajana, jota ulkoiset ärsykkeet ohjaavat kiinnostuksen kohteeseen. Käytetään palkitsemista ja rangaistusta toivottavaan ja ei-toivottavaan käyttäytymiseen.

Kognitiivinen oppimisnäkemys

- ajattelu ja ymmärtäminen korostuu. Ristiriita aiheuttaa ymmärryksen omien tietojen sekä uuden tilanteen välille eli tietoisuus omasta osaamisesta käynnistää oppimismotivaation. Huomioidaan yksilön osaamisen tarpeet sekä painotetaan oman oppimisprosessin hallintaan ja vastuuseen.

Konstruktivistinen oppimisnäkemys

- oppija on aktiivinen toimija, tietoinen sekä tavoitteellinen. Omien havaintojensa perusteella muodostaa sisäisiä malleja tietyistä asioista.

7. Kyselytutkimus

7.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusmenetelmää valittaessa, valinta kohdistui kyselyyn, joka on yleinen kvantitatiiviseen tutkimuksen keino. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kyselyn tutkimustulokset ovat numeraalisessa muodossa. Kysely toteutettiin ns. kokonaistutkimuksena, jossa tutkimusaineiston muodostivat kaikki vastaajat. Näin muodostui perusjoukko, josta tutkimuksessa oltiin kiinnostuneita. Kysymykset tutkimuksessa olivat strukturoituja sekä avoimia. Strukturoitu kysymys muodostuu samoista vaihtoehdoista, jotka vastaajat valitsevat kantansa mukaan. Avoimessa kysymyksessä vastaajat pystyvät tuottamaan itse oman näkemyksensä asiasta. (Harisalo & Keski-Petäjä & Talkkari 2003, 26 – 27, Uusitalo 2001, 71, 80 – 81.)

Kyselytutkimuksessa kyselylomakkeella tapahtuu ns. mittausta ja vastausten jälkeen lomakkeen tietoja ei voida enää muuttaa. Näinpä lomake on suunniteltava huolellisesti ja mietittävä millaisia kysymyksiä kysytään, sekä millaisella tavalla. Hyvässä lomakkeessa toteutuu niin sisällölliset kuin tilastollisetkin näkökohdat. Tehty kyselytutkimus lukeutui ns. survey-tutkimukseksi, mikä tarkoittaa tutkimusta, jossa tarkoituksena on saada tietyltä joukolta vastauksia yhteneviin kysymyksiin. Tällaisen tutkimuksen muutamia tarkoituksia on esim. kerätä yksityiskohtaista tietoa, todentaa ongelmia sekä vertailla. Suunniteltaessa survey-tutkimusta tulisi mm. tutkimuksen laajuus ja tarkoitus määritellä hyvin, testata sekä kysely, että analysointi sekä käyttää enemmän strukturoituja kysymyksiä avointen sijaan. Lisäksi taustatietojen kokoaminen voi aiheuttaa hankaluuksia niin kyselyn kuormittavuuden kuin vastaajien osallistumishalun puolesta. (Anttila 2000, 251 – 252, Vehkalahti 2014, 20.)

7.2 Kyselytutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena rakennusalan perustutkinnon maarakennuskoneenkuljettajan koulutusohjelman aikuisopiskelijoille Jyväskylän aikuisopistossa. Toimintaympäristönä oli Lievestuoreen toimipiste, jossa tapahtuu aikuisryhmillä lähes kaikki opetustoiminta. Kysely suoritettiin lomakekyselynä käyttäen Digium Oy:n Enterprise ohjelmistoa. Digium on aikuisopiston käyttämä ohjelmistopalvelu, jolla mm. suoritetaan henkilökuntaan liittyvät kyselytoiminnot. Näin ollen tämän ohjelmiston käyttö oli luontevin tapa suorittaa kehittämishankkeen kysely.

Samaan aikaan tämän opinnäytetyön rinnalla Jyväskylän ammattiopiston rakennusalan perustutkinnon kouluttaja Ari Riihinen suoritti opinnäytetyötä nuorisostaan motivaatiotekijöistä. Kyselyn kysymyksiä verrattaessa huomasimme, että molemmilta löytyi paljon samoja aihealueita. Niinpä kyselyt päätettiin yhdistää ja tehdä samantyylliset kyselyt, lukuun ottamatta muutamia kysymyksiä. Tämän tarkoitus oli myös myöhemmin verrata vastauksia aikuisryhmien ja nuorisostaan kysymysten välillä. Kyselytutkimuksen kysymykset löytyvät liitteenä. (Liite 1)

Kyselyn kysymysten ja aihealueiden laatimisen jälkeen, kysely koekäytettiin kolmella maarakennuspuolen nuorisostaan opiskelijalla sekä annettiin kommentoitavaksi kahdelle maarakennuspuolen kouluttajalle. Palautteen ja korjausten jälkeen kysely, oli valmiina tutkimuksen tekoa varten.

Kyselytutkimukseen osallistui kokonaisuudessaan neljä (4) eri ajankohtana aloittanutta aikuisryhmää. Keskimääräinen ryhmäkokoo oli n. 13 opiskelijaa. Kohderyhmien rahoitusmuodot koostuivat omaehtoisista, työvoimarahoitteista sekä nuorten aikuisten osaamisohjelman koulutusmuodoista. Kysely toteutettiin paikallisesti, missä opiskelijaryhmä kerrallaan kerättiin luokkaan ja heille annettiin luokassa sähköpostin välityksellä linkki Digiumin kyselyyn. Kyselyn täyttäminen suoritettiin ns. valvotusti, mutta omassa rauhassa, tällöin

vastausprosentiksi saatiin 100%. Kyselyn ajankohta sijoittui 16.2. – 20.2.2015 väliselle ajalle ja kyselyyn varattu aika oli yksi tunti.

Opiskelijoille kerrottiin alussa kyselyn taustasta ja tarkoituksesta sekä tiedotettiin, että kysely on täysin luottamuksellinen, eikä kyselyyn vastanneiden henkilöllisyys tule julki missään vaiheessa. Kyselyyn vastanneita näistä neljästä ryhmästä löytyi yhteensä 38 opiskelijaa.

8. Kyselytutkimuksen tulokset

Kyselyn vastausten analysointi on jaettu neljään osioon. Ensimmäisessä osiossa käsitellään kyselyyn vastanneiden taustatietoja, koulutuksen toimintaympäristöä sekä menetelmiä ja laitteita. Taustatiedoissa ei nähty tärkeäksi todeta sukupuolta ja ikää vastanneiden osalta, vaan tärkeämpää oli hakea perusteita koulutukseen hakeutumiseen ja jo vallalla olevaan näkemykseen alankoulutuksesta.

Toisessa osiossa käsitellään arviointia, vastuuta sekä käytännön harjoitusmenetelmiä. Arviointia käsitellessä, aiheena oli numeroarvioinnit ja niiden tarpeellisuus sekä soveltuvuus. Vastuunsaaminen nousee aikuisopiskelijoilla tärkeään rooliin varsinkin todellisilla työmailla. Tätä kautta haettiin myös toimintaympäristössä tapahtuvien harjoitusten tasoa.

Kolmannessa osiossa käsitellään ohjauksen ja palautteen antoa sekä niiden merkitystä opinnoissa. Ohjauksella ja palautteen annolla sekä palautteen muodolla on suuri vaikutus opiskelijan kehittymiseen ja tuntemukseen omasta tärkeydestään opinnoissaan.

Neljännessä osiossa käsitellään vastanneiden tämän hetkisen motivaation tilannetta sekä mahdollisia perusteita motivaation muutoksille vastanneiden mielestä.

Jokaisen kysymyksen jälkeen oli vastanneilla mahdollisuus antaa perusteluja sekä kommentteja kysymykseen liittyen. Tässä työssä nämä saadut perustelut on kerätty tietyn kysymyksen alle. Perusteluja ja kommentteja osioon on merkitty plus (+) tai miinus (-) merkillä perustelu, onko se analyysin tekijän mielestä mahdollisesti hyvää vai huonoa. Jokaisen kysymyksen jälkeen on tämän työntekijän toimesta pohdittu kyseistä aihealuetta tämän hetkisessä koulutus-toiminnassa ja etsitty mahdollisia kehittämistoimia.

8.1. Taustatiedot ja toimintaympäristö

Taustoja koulutuksen aloitukseen ja alan tuntemiseen

Vastanneista yli puolet (52,6%) oli hakeutunut koulutukseen oman kiinnostuksen takia. Muutamalla oli myös työttömyys syynä koulutukseen hakeutumiselle (kuva 1).

Mikä oli tärkein syy rakennusalan perustutkinnon opintojen aloittamiseen?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Oma kiinnostus rakennusalaan	20	52,63%					
2.	Aikaisempi kokemus rakennusosalta	5	13,16%					
3.	Halu kehittää omaa osaamista	8	21,05%					
4.	Työttömyys	2	5,26%					
5.	Kaverit	0	0,00%					
6.	Jokin muu, mikä	3	7,89%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 1. vastanneiden tärkeimmät syyt rakennusalan perustutkinnon opintojen aloittamiseen.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- + *työttömyys ja oma kokemus rakennusosalta*
- + *aiemmin suoritettu metsäalan perustutkinto*
- + *kokeilunhalu*

Koulutukseen hakeutumisen tärkeimpänä kohtana nousevat esille syyt, jotka luovat sisäisen motivaation kehittymistä ja ulkoinen motivaatio ei ole niin tärkeässä roolissa.

Kysyttäessä vastanneiden taustoista, kuinka hyvin tunsivat rakennusalan työtehtäviä ennen opintoja. Vastanneista 20 (52,6%) tunsivat melko hyvin, 7 (18%) melko huonosti ja 6 (15,8%) tunsivat ne hyvin (kuva 2).

Kuinka hyvin tunsit rakennusalan työtehtäviä ennen opintojasi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvin	6	15,79%	<div></div>				
2.	Melko hyvin	20	52,63%	<div></div>				
3.	Melko huonosti	7	18,42%	<div></div>				
4.	Huonosti	3	7,89%	<div></div>				
5.	En osaa sanoa	2	5,26%	<div></div>				
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 2. Vastanneiden rakennusalan tuntemus ennen opintoja.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- *Ei ole aiempaa kokemusta alalta*
- *Rakennusalalla 15v, josta oma yritys pari vuotta*

Perustelujen ja vastausten pohjalta pystyy näkemään, että vastanneiden tietämys alalta oli kirjavaa. Tämä tarkoittaa, että se luo haasteita koulutuksen alussa olevalle alan perusopetukselle ja asettaa oppilaan henkilökohtaisen ohjauksen tärkeään rooliin.

Vastanneiden mielestä 21 (55,6%) oli sitä mieltä, että koulutuksen antamat valmiudet tulevalle työuralle toteutuvat melko hyvin. Vastanneista 13 (34,2%) oli sitä mieltä, että hyvin (kuva 3).

Miten hyvin mielestäsi opintosi antavat valmiuksia ja hyödyttävät tulevaa työuraasi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvin	13	34,21%					
2.	Melko hyvin	21	55,26%					
3.	Melko huonosti	2	5,26%					
4.	Huonosti	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	2	5,26%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 3. Vastanneiden mielipide koulutuksen antamista valmiuksista tulevalle työuralle

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- + *Monipuolista*
- + *Oppii perusasiat alalta*
- + *Omaa kokemusta ei alalta ole, joten kuuntelen kokeneempien mielipiteitä*
- - *Saatan opiskella toisen ammatin*
- - *Tietoa on jonkin verran tullut koulussa*

Koulutuksen järjestäjälle nämä tiedot antavat varmuutta, että opintojen tietopohja on kunnossa.

Toimintaympäristön merkitys

Oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuva siisteys ja järjestys sai pääosin hyvän vastausprosentin. Vastanneista 25 (65,8%) oli sitä mieltä, että siisteys ja järjestys toteutuu melko hyvin ja 11 (29%), että hyvin (kuva 4).

Miten oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuu siisteys ja järjestys?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvin	11	28,95%					
2.	Melko hyvin	25	65,79%					
3.	Melko huonosti	2	5,26%					
4.	Huonosti	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 4. Vastanneiden mielipide toimintaympäristön siisteydestä ja järjestyksestä.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- - *Pukutilat likaiset välillä*

Työturvallisuudesta tiloissa ja työmailla kysyttäessä vastanneista kaikki olivat sitä mieltä, että se toteutuu hyvin tai melko hyvin (kuva 5).

Miten oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuu työturvallisuus?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvin	22	57,89%					
2.	Melko hyvin	16	42,11%					
3.	Melko huonosti	0	0,00%					
4.	Huonosti	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 5. Vastanneiden mielipide toimintaympäristön työturvallisuudesta.

Edellisessä kysymyksessä vastausten painotus työturvallisuuden hyvään tilanteeseen on koulutuksen järjestäjän puolesta hyvä asia. Työturvallisuus on asia, johon pyritään paneutumaan kaikissa toiminnoissa. Maarakennuskoneenkuljettajan opinnot ovat kuitenkin luokiteltavissa vaaralliseksi alaksi ja työturvallisuus on tärkeä asia niin todellisilla työmailla kuin harjoituskohteissa.

Kysyttäessä työskentelyrauhasta, vastanneiden perusteella työskentelyrauha oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuu melko hyvin 22 (59,5%). Hyvin vastasi 14 (37,8%). Melko huonosti oli myös yhden vastaajan mielipide (kuva 6).

Miten mielestäsi oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuu työskentelyrauha?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvin	14	37,84%					
2.	Melko hyvin	22	59,46%					
3.	Melko huonosti	1	2,70%					
4.	Huonosti	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	37	100%					

Kuva 6. Vastanneiden mielipide toimintaympäristön työskentelyrauhasta.

Työskentelyrauha on yksi iso tekijä motivaation mahdollisiin muutoksiin. Tähän tietysti koulutuksen järjestäjä voi vaikuttaa, mutta iso rooli on myös itse opiskelijoilla. Hyvä työskentelyrauha vaikuttaa tietysti myös oppimiseen ja pitemmällä aikavälillä jaksamiseen opinnoissa.

Koneiden ja laitteiden merkitys

Koneiden, laitteiden ja kaluston osalta kyselyn alussa selvennettiin, että kysymys koskettaa koulutuksen järjestäjän työkonelakustoa sekä työtehtäviin liittyviä laitteistoja. Näitä ovat kaikki maarakennuskoneet esim. kaivukoneet ja pyöräkuormaajat sekä maantiivistäjät ja mittalaitteet. Koneiden, laitteiden ja kaluston kunto koettiin kuitenkin melko hyvänä 28 (73,7%) ja hyvänä 4

(10,5%). Kuitenkin myös mielipiteitä, että kunto on melko huono (10,5%), löytyi vastanneiden joukosta (kuva 7).

Millainen on mielestäsi tilanne koneiden, laitteiden ja kaluston osalta oppilaitoksessa?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvä	4	10,53%					
2.	Melko hyvä	28	73,68%					
3.	Melko huono	4	10,53%					
4.	Huono	1	2,63%					
5.	En osaa sanoa	1	2,63%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 7. Vastanneiden mielipide koneiden, laitteiden ja kaluston tilanteesta.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- - *Voisi olla osa uudempia koneita*
- - / + *Osa koneista liian vanhoja, mutta osa ihan uusiakin*
- *Jonkin verran vikaa koneissa*

Koneisiin ja laitteisiin liittyvän kysymyksen perusteella saatu tieto on myös koulutuksen järjestäjän tiedossa ja siihen pyritään vaikuttamaan tulevilla toimenpiteillä.

Vastanneista 16 (42,1%) oli sitä mieltä, että koneiden ja laitteiden kunto opiskelumotivaatioon vaikuttaa paljon. 15 (39,5%) mielipidettä oli, että melko paljon. Vastanneista 7 (18,4%) koki, että koneiden kunto vaikuttaa melko vähän opiskelumotivaatioon (kuva 8).

Kuinka paljon mielestäsi koneiden ja laitteiden kunto vaikuttaa opiskelumotivaatioon?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Paljon	16	42,11%					
2.	Melko paljon	15	39,47%					
3.	Melko vähän	7	18,42%					
4.	Vähän	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 8. Vastanneiden mielipide koneiden ja laitteiden kunnon vaikutuksesta opiskelumotivaatioon.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- - *Into menee jos kokoaja rassaa koneita*
- - *Mieluummin kuokkii kuin korjaa*
- - *Jos ne kusee öljyä ja on hirveitä ajaa niin ei meinaa oikein innostaa*

Vastaukset ja kommentit tuovat selkeästi esille, että siistien ja toimivien laitteiden kanssa toimittaessa myös kiinnostus ja motivaatio pysyvät korkeammalla tasolla. Kommenttien painotus on vahvasti miinus (-) painotteinen, mutta toisena näkökulmana tähän on, että koneiden korjaus ja huolto on yksi osa ammattiosaamista ja tätäkin osa-aluetta tulee käytännön tehtävissä harjoitella. Hyvin usein tämä näkökulma jää opiskelijoiden ajatuksista pois.

Kavereiden ja opiskeluilmapiirin merkitys

Opiskelumotivaatioon vaikuttavana tekijänä kaverit olivat melko tärkeässä roolissa 21 (55,3%) vastanneen mielestä. Tärkeänä piti vastanneista 7 (18,4%), ja vähemmän tärkeänä myös 7 (18,4%) (kuva 9).

Kuinka tärkeänä näet kavereiden vaikutuksen opiskelumotivaatioon?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Tärkeänä	7	18,42%	<div></div>				
2.	Melko tärkeänä	21	55,26%	<div></div>				
3.	Vähemmän tärkeänä	7	18,42%	<div></div>				
4.	Ei lainkaan tärkeänä	2	5,26%	<div></div>				
5.	En osaa sanoa	1	2,63%	<div></div>				
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 9. Vastanneiden mielipide kavereiden vaikutuksesta opiskelumotivaatioon.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- + *Oma opiskelumotivaatio kasvaa*
- + *Kannustavat kaverit*
- - *Jos muut ei tee mitään niin itekkään ei jaksa*

Perustelut ja kommentit osiossa esille tulleet vastaukset kertovat ydinasiat kavereiden vaikutuksesta opiskelumotivaatioon. Tällä on joko selvästi motivaatiota nostattava vaikutus tai se voi myös laskea sitä, mikäli ryhmän henki ja tekeminen on sen suuntainen. Näin ollen vuorovaikutus on selkeä opiskelumotivaation tekijä. Kehittämisajatuksena tähän osioon voisi koulutuksen järjestäjä miettiä ja järjestää mahdollisesti enemmän opiskelijoiden yhteisiä tapahtumia, kuten liikunta, pelit, illanistujaiset tms. Nämä juuri kehittävät yhteishenkeä ja sitä kautta mahdollistavat paremman viihtyvyyden.

Vastanneista suurin osa oli sitä mieltä, että ryhmähenki ja opiskeluilmapiiri on tärkeää 18 (47,4%). Melko tärkeää vastasi 18 (47,4%) (kuva 10).

Kuinka tärkeänä näet luokan ryhmähengen ja opiskeluilmapiirin merkityksen opintojen aikana?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Tärkeänä	18	47,37%					
2.	Melko tärkeänä	18	47,37%					
3.	Vähemmän tärkeänä	1	2,63%					
4.	Ei lainkaan tärkeänä	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	1	2,63%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 10. Vastanneiden näkemys ryhmähengen ja opiskelu ilmapiirin tärkeydestä.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- + *Tulee tilanteita, että on hyvä jos kavereiden kanssa jutellaan miten jokin kone pelaa ja minkälaisia erityispiirteitä sen käyttöön liittyy.*
- + *Ongelmatilanteissa on hyvä kun voi kysyä muilta neuvoa*
- + *Helpompi keskittyä*

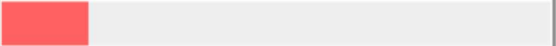

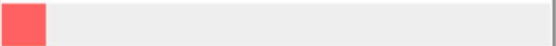
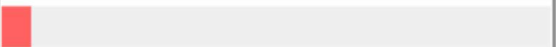
Kommenteista ja perusteluista on hyvä huomata, että myös ryhmän jäseniltä voi hakea tietoa ongelmatilanteissa. Tätä edesauttaa hyvä ryhmähenki ja kaveruussuhteet. Hyvän ryhmähengen ja ilmapiirin tavoittelua tulisi myös koulutuksenjärjestäjän pyrkiä pitämään yllä, tällöin se edesauttaa oppimistilanteita ja tehostaa myös opetusta.

8.2. Käytännön harjoitusmenetelmät, arviointi ja vastuu

Harjoitusmenetelmien merkitys

Opetusmenetelmien arviointia teorian ja käytännön ammattiaineiden osalta kysyttäessä, suurimmalla osalla vastanneiden mielestä ne olivat melko hyviä 27 (71,1%). Hyvinä niitä piti 6 (15,8%). Muutama vastanneista piti myös melko huonoina (7,9%) (kuva 11).

Millaisena koet opetusmenetelmät (teoria, käytäntö) ammattiaineiden opetuksessa?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvinä	6	15,79%					
2.	Melko hyvinä	27	71,05%					
3.	Melko huonoina	3	7,89%					
4.	Huonoina	2	5,26%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 11. Vastanneiden kokemukset opetusmenetelmistä ammattiaineissa.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- - *Vaihtelevalla menestyksellä*
- *+/- Osa opettajista ei käy kentällä lainkaan, osa opettaa kädestä pitäen miten hommat tehdään.*
- - *Tarkemmin voisi aluksi kertoa miten kannattaa tehdä. Esim. missä järjestyksessä kannattaa kaivaa ja mihin maat kannattaa sijoittaa*
- - *Aika vähän tullu neuvoja esim. koneitten käytössä. Teoriasta saisi tulla enemmän kirjallista materiaalia.*

- - xxx -kurssin opetus oli mielestäni melko heikkoa. Opetusmenetelmät olivat huonot; käytännön opetus puuttui kokonaan ("tuossa on sirkkeli, tee") ja luokkaopetuksessa opettajan ääni ei kantautunut minulle saakka. Muuten tässä koulutuksessa olen saanut erittäin hyvää opetusta.
- - Opetuksen laatu on paikoin kärsinyt
- - Välillä palautetta on vaikea saada, ja joskus ohjeistus on melko vähäistä.

Vastanneiden antamat kommentit ovat selkeästi miinus (-) painotteisia, vaikka vastausprosentit olivatkin pieniä näiltä osin. Tästä voi myös tulkita, että osa vastanneista on antanut negatiivista palautetta, mutta silti vastannut hyvän tai melko hyvän puolelle. Vastaukset "melko huonoina" ja "huonoina" on koulutuksenjärjestäjän otettava vakavasti, vaikkakin vastausprosentti näiden osalta olikin pieni. Nämä tekijät vaikuttavat suurelta osin koulutuksen laatuun sekä toimivuuteen ja toivottavasti jatkossa näihin tullaan kiinnittämään enemmän huomiota.

Näyttöjen suorittaminen koettiin myös hyvänä 25 (21,1%) tai melko hyvänä (65,8%) asiana. Vastanneista kolme (3) piti näyttöjä melko huonona asiana (kuva 12).

Millaisena asiana koet näyttöjen tekemisen opinnoissasi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvänä	8	21,05%					
2.	Melko hyvänä	25	65,79%					
3.	Melko huonona	3	7,89%					
4.	Huonona	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	2	5,26%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 12. Vastanneiden kokemukset näyttöjen suorittamisesta.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- + *Näkee onko oppinut asioita*
- + *Varmasti kuitenkin ihan hyödyllisiä*
- + *Näkee itse onko oppinut ja se lisää itsevarmuutta*

Edellä mainittujen perusteella näytöt koettiin pääsääntöisesti hyvänä asiana ja osa kommentteista myös kertoo aikuisopiskelijoiden halusta kehittyä alalla.

Arvioinnin merkitys

Kysyttäessä, kuinka tärkeänä koetaan numeroarvosanat, 16 (42,1%) vastanneista näki sen melko tärkeänä ja 10 (26,3%) tärkeänä (kuva 13).

Kuinka tärkeänä näet numeroarvosanat?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Tärkeänä	10	26,32%					
2.	Melko tärkeänä	16	42,11%					
3.	Melko tarpeettomana	9	23,68%					
4.	Tarpeettomana	1	2,63%					
5.	En osaa sanoa	2	5,26%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 13. Vastanneiden mielipide numeroarvosanoista.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja/perusteluja:

- + *Se antaa motivaatiota*

Edellä mainittu perustelu antaa kuvan siitä kuinka tavoitteen asettelu luo motivaatiota opiskeluihin, tässä mainitaankin ns. saavutusmotivaatio joka pyrkii tuomaan parempia tuloksia. Tällä hetkellä arviointi tapahtuu joko asteikolla 1-3

numero arvioinnilla tai suoritusmerkinnällä esim. alaan liittyvät turvakorttikoulutukset. Yleinen mielipide onkin, että arviointiasteikko on liian suppea ja tästä seuraa, että arvosanoissa nro. 2 on yleisin numero.

Lähes kaikkien vastanneiden mielestä numeroilla tapahtuvaa arviointia oli joko melko sopivasti 21 (55,6%) tai sopivasti 10 (26,3%) (kuva 14).

Onko numeroilla tapahtuvaa arviointia mielestäsi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Sopivasti	10	26,32%	<div></div>				
2.	Melko sopivasti	21	55,26%	<div></div>				
3.	Melko vähän	2	5,26%	<div></div>				
4.	Liian vähän	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	5	13,16%	<div></div>				
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 14. Vastanneiden mielipide numeroarvioinnin määrästä.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- - *voisi olla isompi arviointi asteikko*
- - *Numeroarviointi 1-3 liian vähän suppea, pitäisi olla vähintään 1-5.*
- - *Arvostelu asteikko on huono. Parempi olisi T1/2 H3/4 K5*

Vastaajien perusteluissa tulee selkeästi ilmi, että laajemmalle arviointi asteikolle olisi tarvetta. Tähän ei koulutuksen järjestäjä pysty vaikuttamaan, vaan muutos tulisi lähteä valtakunnanlaajuisesti opetushallituksen toimeenpanemana. Mielestäni kysymyksen asettelusta johtuen vastauksia, *en osaa sanoa*, löytyi yllättävän monta (5). Jälkeenpäin miettien, kysymys olisi voinut olla aseteltu esim. kumpi arviointi on parempi, numerot vai suoritusmerkintä?

Vastuun ja vaativuuden merkitys

Vastuun saamisesta kysyttäessä, lähes kaikki 35 (92,1%) vastasivat saaneensa vastuuta sopivasti omassa työskentelyssään. Muutama koki kuitenkin saaneensa liian vähän vastuuta (kuva 15).

Minkä verran olet mielestäsi saanut vastuuta omassa työskentelyssäsi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Liikaa	1	2,63%					
2.	Sopivasti	35	92,11%					
3.	Liian vähän	2	5,26%					
4.	Vähän	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 15. Vastanneiden mielipide vastuun saamisesta omassa työskentelyssä.

Vastaukset kertovat selkeästi kuinka aikuisopiskelijoille annetaan vastuuta esim. asiakastöissä ja juuri tämä autonomian tarve ja vastuun kantaminen luo kehitystä ja edesauttaa oppimistuloksia. Kyselyssä muutamat, jotka vastasivat saaneensa mielestään liian vähän vastuuta, voi johtua esim. siitä, että käytännön harjoituksissa on vielä työskennelty harjoituskentällä ja tehtävien vaativuustasossa ja harjoitusten todenmukaisuudessa ei vielä ole päästy etene-
mään.

Työtehtävien vaativuudesta kysyttäessä, lähes kaikki 35 (92,1%) vastasivat, että tehtävät ovat olleet sopivia (kuva 16).

Miten vaativia ovat saamasi työtehtävät yleensä olleet?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Liian vaativia	0	0,00%					
2.	Sopivia	35	92,11%					
3.	Liian helppoja	2	5,26%					
4.	En osaa sanoa	1	2,63%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 16. Vastanneiden näkemys työtehtävien vaativuudesta.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- *Työtehtävät ovat olleet sellaisia missä varmasti onnistun*

Kommenttien ja vastausten pohjalta työtehtävien vaativuustaso on pääosin sopiva. Kuitenkin kehittämisajatuksena on, että osa tehtävistä voisi olla myös jopa liian vaativia. Tämä toisi opiskelijoille realistisen kuvan, mitä esim. isommissa rakennuskohteissa voidaan tehtävän tekijältä odottaa. Nähtävissä on, että suurin osa ei vielä ole ollut vaativissa työkohteissa ja kokenut työn aiheuttamaa vaatimustasoa. Esim. aikataulut usein harjoituskentän tehtävissä eivät ole samaa tasoa kuin todellisessa kohteessa, harjoittelun luonteesta riippuen. Vaativuustaso ei kuitenkaan saisi nousta liian korkeaksi, sillä riittämättömyyden ja osaamattomuuden tunne syö tehokkaasti motivaatiota.

Kokemukset työskentelyn monipuolisuudesta ja kiinnostavuudesta jakaantuvat vastausten melko usein 29 (76,3%), melko harvoin 5 (13,2%) sekä usein 3 (7,9%) kesken (kuva 17).

Miten usein koet työskentelysi monipuoliseksi ja kiinnostavaksi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Usein	3	7,89%	<div></div>				
2.	Melko usein	29	76,32%	<div></div>				
3.	Melko harvoin	5	13,16%	<div></div>				
4.	Harvoin	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	1	2,63%	<div></div>				
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 17. Vastanneiden kokemus työskentelyn monipuolisuudesta ja kiinnostavuudesta.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- - *Välillä tehdään samantyyppisiä harjoituksia monesti*
- + *Erilaisten laitteiden ja koneiden kunnossapito yms. säilyttää mielenkiinnon.*

Yhden kommentin perusteella harjoitukset olisivat liian samantyyppisiä, mutta useasti koneiden käyttöharjoitusten alussa opiskelijat eivät osaa yhdistää eri työtehtävien tarkoituksenmukaisuutta, vaan näkevät asian saman toistona. Tähän toki pitäisi sen hetkisen kouluttajan pystyä reagoimaan ja käymään kyseinen asia läpi sekä henkilökohtaisesti tai ryhmässä. Vastausten perusteella voi selkeästi huomata, että työskentely koetaan kiinnostavana ja monipuolisena eli harjoituksissa voidaan eri tehtävien tasoilla ja vaihtelevuudella saada kyseiset tuntemukset pysymään voimissaan.

Kysyttäessä kokemuksia omasta onnistumisesta työskentelyssään niin 28 (73,7%) vastanneista oli sitä mieltä, että onnistuu melko usein ja usein koki onnistuvansa 8 (21,1%) vastanneista (kuva 18).

Miten usein koet onnistuvasi työskentelyssäsi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Usein	8	21,05%					
2.	Melko usein	28	73,68%					
3.	Melko harvoin	1	2,63%					
4.	Harvoin	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	1	2,63%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 18. Vastanneiden kokemus onnistumisista työskentelytilanteissa.

Oman onnistumisen kokemukset tukevat opinnoissa kehittymistä ja motivaation parantumista. Kognitiivinen oppimisenäkemys tulee tässä tapauksessa hyvin ilmi ja tämä antaakin pohjaa tälle käsitykselle, että tietoisuus omasta osaamisesta käynnistää motivaation kehittymisen.

8.3. Ohjauksen ja palautteen anto

Ohjauksen saaminen ja sen merkitys

Kysymys henkilökohtaisen ohjauksen saamisesta jakoi mielipiteitä. Vastanneista 18 (47,4%) koki saaneensa sitä melko sopivasti ja 11 (29%) sopivasti. Melko vähän henkilökohtaista ohjausta koki saaneensa jopa 8 (21,1%) vastannutta (kuva 19).

Missä määrin olet mielestäsi saanut henkilökohtaista ohjausta?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Sopivasti	11	28,95%					
2.	Melko sopivasti	18	47,37%					
3.	Melko vähän	8	21,05%					
4.	Liian vähän	1	2,63%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 19. Vastanneiden mielipide henkilökohtaisen ohjaamisen saamisesta.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- - *Alussa olisi voinut olla enemmänkin*
- - *Opetuksen miinuspuoli on juuri henk.koht. opastaminen.*
- + *Aina olen saanut ohjausta, jos jokin asia on ollut epäselvää*

Vastaukset ja perustelut antavat koulutuksen järjestäjälle hyvän kuvan henkilökohtaisen ohjauksen määrästä. Vastausten perusteella koulutuksen järjestäjän tulisi pohtia ja hakea syitä, miksi kaikille henkilökohtainen ohjaus ei ole ollut riittävää? Tässä vaiheessa yksi mahdollinen syy on osittainen resurssien puute: Yksi kouluttaja ei ehdi päivän aikana opastamaan kaikkia ryhmän jäseniä tasapuolisesti.

Palautteen anto ja sen merkitys

Kysyttäessä kuinka paljon on saanut kannustusta työskentelystään niin puolet 19 (50%) vastasi, että oli saanut melko sopivasti kannustusta. Sopivasti kannustusta saaneita oli 9 (23,7%) vastannutta (kuva 20).

Kuinka paljon olet saanut työskentelystäsi kannustusta?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Sopivasti	9	23,68%	<div><div></div></div>				
2.	Melko sopivasti	19	50,00%	<div><div></div></div>				
3.	Melko vähän	8	21,05%	<div><div></div></div>				
4.	Vähän	1	2,63%	<div><div></div></div>				
5.	En osaa sanoa	1	2,63%	<div><div></div></div>				
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 20. Vastanneiden mielipide saadusta kannustuksesta työskentelyssä.

Vastanneista 20 (52,6%) oli sitä mieltä, että palaute on ollut melko usein asiallista ja kehittävää. Vastaajista 13 (34,2%) oli sitä mieltä, että se on ollut asiallista ja kehittävää usein (kuva 21).

Miten usein saamasi palaute on ollut mielestäsi asiallista ja kehittävää?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Usein	13	34,21%	<div><div></div></div>				
2.	Melko usein	20	52,63%	<div><div></div></div>				
3.	Melko harvoin	2	5,26%	<div><div></div></div>				
4.	Harvoin	1	2,63%	<div><div></div></div>				
5.	En osaa sanoa	2	5,26%	<div><div></div></div>				
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 21. Vastanneiden mielipide saadun palautteen laadusta.

Lievestuoreen toimipisteessä tasapuolinen kohtelu näyttäisi toteutuvan hyvin (kuva 22).

Kuinka mielestäsi toteutuu opiskelijoiden tasapuolinen kohtelu?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvin	16	42,11%					
2.	Melko hyvin	20	52,63%					
3.	Melko huonosti	2	5,26%					
4.	Huonosti	0	0,00%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 22. Vastanneiden mielipide opiskelijoiden tasapuolisesta kohtelusta.

Vastaajista 16 (42,1%) vastasi vertailevansa osaamistaan ja tekemistään melko usein muiden opiskelijoiden suorituksiin ja 12 (31,6%) vastasi vertailevansa melko harvoin (kuva 23).

Miten usein vertailet osaamistasi ja tekemistäsi muiden opiskelijoiden suorituksiin?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Usein	4	10,53%					
2.	Melko usein	16	42,11%					
3.	Melko harvoin	12	31,58%					
4.	Harvoin	3	7,89%					
5.	En osaa sanoa	3	7,89%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 23. Vastanneiden näkemys oman tekemisen vertaamisesta muiden suorituksiin.

Suoritusten vertailu muiden opiskelijoiden suorituksiin kysymyksessä, vastausprosenttien hajonta voi johtua mm. sen hetkisten ryhmien eri koulutusvaiheesta, ryhmien taustasta tai itse ryhmien keskinäisestä kemiasta. Koulutuksen päätös vaiheessa olevat opiskelijat, eivät välttämättä enää muista mahdollisia vertailutilanteita. Vastaavasti juuri sillä hetkellä kyseisissä harjoituksissa olevat kokevat sen hyvinkin usein tapahtuvaksi ilmiöksi. Ryhmien tausta ja

keskinäinen kemia vaikuttaa oman tekemisen vertailuun suuresti. Mikäli ryhmän jäsenet tulevat hyvin toimeen keskenään, tällöin myös kynnys tehdä vertailua on myös pienempi ja ns. uskalletaan ottaa asia esille kaverin kanssa.

8.4. Tämän hetkinen motivaatio

Motivaatio tällä hetkellä

Viimeisenä osiona on vastaajien tämän hetkinen opiskelumotivaatio. Kyselyssä oli tähän osioon kaksi monivalintakysymystä ja kaksi avointa kysymystä motivaation mahdollisesta parantumisesta sekä motivaation mahdollisesta huonontumisesta.

Tämän hetkinen opiskelumotivaatio oli lähes kaikilla vastaajilla hyvä 19 (50%) tai melko hyvä 15 (39,5%). Tällä hetkellä huono motivaatio löytyi 4:ltä vastaajalta (kuva 24).

Millainen on opiskelumotivaatiosi tällä hetkellä?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Hyvä	19	50,00%					
2.	Melko hyvä	15	39,47%					
3.	Melko huono	0	0,00%					
4.	Huono	4	10,53%					
5.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 24. Vastanneiden opiskelumotivaation tällä hetkellä.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- viimeinen päivä :D
- Suorituksia on muutama kesken

Vastanneiden opiskelumotivaation tämän hetkinen tilanne on keskimäärin hyvä. Tämä on koulutuksen järjestäjän kannalta katsottuna hyvä asia eli opiskelijat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä ja motivoituneita tämän hetkiseen tilanteeseen. Näin ollen toimintaympäristön toiminnot ja käytänteet ovat ainakin osittain hyvällä tasolla ja näistä vastauksista ei suoraa parannuskohdetta löytynyt.

Opiskelujen aikana motivaatio oli pysynyt samana, 18 (47,4%) vastaajista oli tätä mieltä. Jonkin verran parantunut löytyi 11 (29%) vastaajaa ja selvästi parantunut 5 (13,2%) vastaajaa (kuva 25).

Onko opiskelujesi aikana motivaatio parantunut vai huonontunut? Vastaa myös miksi.

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Selvästi parantunut	5	13,16%	<div></div>				
2.	Jonkin verran parantunut	11	28,95%	<div></div>				
3.	Pysynyt samana	18	47,37%	<div></div>				
4.	Jonkin verran huonontunut	2	5,26%	<div></div>				
5.	Selvästi huonontunut	2	5,26%	<div></div>				
	Yhteensä	38	100%					

Kuva 25. Vastanneiden motivaation mahdollinen muutos.

Edellä esitetyn kysymyksen vastauksiin liittyi seuraavanlaisia kommentteja sekä perusteluja:

- + *Lisääntynyt kiinnostus alaan*
- + *Ajan myötä kiinnostus lisääntyy*
- + *Oppinut käyttämään koneita paremmin.*
- + *Olen saanut opetusta niistä asioista mitä olen ajatellut ennen koulutusta saavani*
- + *Korttikoulutukset käyty läpi.*

- + *Motivaatio oli jo korkealla ennen koulun alkamista ja on pysynyt mielenkiinto edelleen korkealla.*
- + *Mukava porukka*
- + *Opiskelumotivaationi ei ole juuri muuttunut, samalla innolla mennään.*
- + *Uusi ala ja mielenkiinto*
- + *Kiinnostaa tämän alan hommat*
- + *Ollut alusta asti hyvä.*
- + *Olen oppinut uutta*

Seuraavaan on kerätty vastanneiden perusteluja kysymykseen opiskelumotivaation parantumisesta:

- *Kun on saanut ajella koneilla paljon*
- *Tietämys*
- *Erilaisilla koneilla ajo*
- *Koneilla harjoittelu. ja oikeiden työkohteiden suorittaminen.*
- *Päästiin kentälle kaivamaan koneilla. Hyvä kouluttaja.*
- *Kun saa tehdäkin jotain eikä vaan ole pelkkää luokassa istumista*
- *Alan kiinnostus*
- *Hyvä opetus yleisesti ottaen*
- *Koulutuksen eteneminen käytäntöön*
- *Koneiden käyttö/huolto sekä kyseinen ala*
- *Päässyt tekemisiin koneiden kanssa*
- *Kun pääsee koneella ajamaan*
- *Konekanta monipuolinen*
- *Hyvä ryhmähenki*
- *Että opinnot on mennyt hyvin eikä ole tullut rästejä*
- *On ollut jotain uutta asiaa mistä on kokenut että voi olla paljon hyötyä*
- *Kuorma-autokortin ajaminen on saanut motivaationi nousemaan*
- *Työharjoittelut*

Vastanneiden perustelut tuovat esille koneiden ajoharjoittelun ja yleisesti koneiden parissa toimimisen kasvattaneen tämän hetkistä motivaatiota. Hyvänä asiana koulutuksen järjestäjän näkökulmasta oli huomata, että myös opetus oli saanut hyvää palautetta. Jatkossa mahdollisen kehittämisen yhtenä kohteena on juuri kenttäopetuksen ja teorian yhteen sovittaminen, jolloin saadaan selkeä teorian johdatus käytännön opetukseen.

Seuraavaan on kerätty vastanneiden perusteluja kysymykseen opiskelumotivaation huonontumisesta:

- *Tietämättömyys*
- *Joskus liika teoria joistain aineista*
- *Vanhentuneet opetus menetelmät/ammattiin liittyvät tiedot. kentällä koneilla touhutessa opettajat eivät viitsi vaivautua paikalla katsomaan kuinka sujuu, miten sitten saan neuvoja? juoksemalla hallille 10xpäivässä?*
- *Korttikoulutus viikko viitaniemessä. Siellä huonosti järjestetyt parkkipaikat haja-asutusalueelta tuleville joilla ei ole mahdollisuutta joukkoliikenteeseen*
- *Välillä luokassa istuminen on ollut melko puuduttavaa*
- *Pitkä matka kulkea keuruult*
- *Perustukset -kurssi*
- *Luokassa istumiset*
- *Turhat koulupäivät*
- *Henk. koht. asiat*
- *Paskana olevat koneet*

Vastanneiden kommentit ja perustelut mahdollisesta opiskelumotivaation huonontumisesta ovat koulutuksen järjestäjän otettava huomioon. Vastauksissa on muutamia perusteluja, joiden huomioon ottaminen ei ole tarpeellista toimintaympäristön ja menetelmien kehittämisessä.

9. Tutkimuksen arviointi

Kyselytutkimuksen validiteettia arvioidessa mittareiksi nousivat tutkimuksen ajankohta, kohderyhmä sekä kysymysten laadullisuus. Ajankohta kyselylle oli hyvin otollinen, sillä kyselyn hetkellä vastaajia oli useasta eri ajankohtana aloittaneesta opiskelijaryhmästä. Niinpä vastanneiden kokemukset alasta olivat hyvin monisuuntaiset. Toisaalta, osaan vastauksista saattoi vaikuttaa se, että yhden ryhmän opinnot olivat päättymisvaiheessa ja kyselyyn suhtautuminen saattoi sitä myöten heikentyä.

Kohderyhmää arvioitaessa, luotettavuus onnistui hyvin, sillä vastaajia oli yhteensä 38 ja vastausprosentti oli 100%. Lisäksi vastaajat koostuivat neljästä eri ryhmästä eli mm. kysymykset ryhmän toimintoihin liittyen saivat useita näkökantaja.

Tutkimuksen kysymykset olivat määrällisesti hyvin lähellä oikeaa tässä kyselyssä. Muutaman kysymyksen olisi voinut jättää pois, sillä kyselyä teetettäessä, huomasi muutamien vastaajien keskittymisen katoamisen. Kysymysten väärin ymmärtäminen pyrittiin sulkemaan pois sillä, että kysely oli ns. valvottu tilanne ja vastaajat pystyivät kysymään tarvittaessa neuvoja. Kysymysten valmistelussa kysymykset koekäytettiin nuoremmilla opiskelijoilla sekä muutamalla kouluttajalla, jolloin mahdolliset virheet pyrittiin karsimaan pois. Kyselytilanteissa, muutamaa kysymystä vastaajilta lukuun ottamatta, ei ongelmia ilmennyt.

10. Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyön tutkimusosio koostui kyselytutkimuksen tekemisestä Jyväskylän aikuisopiston maarakennuskoneen kuljettajan opintoja suorittavalle aikuisien kohderyhmälle. Kysely koostui 25:stä monivalintakysymyksestä ja kahdesta avoimesta kysymyksestä. Jokaista monivalintakysymystä vastaajat pystyivät kommentoimaan ja olikin toivottavaa, että kommentteja ja perusteluja olisi saatu mahdollisimman paljon. Työn tavoitteena oli, että tulosten pohjalta koulutuksen järjestäjä pystyisi jatkossa vaikuttamaan alan opiskelijoiden sen hetkiseen opiskelumotivaatioon erilaisten toimintamenetelmien ja toimintaympäristöjen kehittämiskeinojen kautta.

Tämän hetkisessä toimintaympäristössä, tulee koulutuksen järjestäjän kehittää toimintojaan koneiden ja laitteiden kunnossapidossa ja mahdollisesti kaluston iässä. Opetusmenetelmien tarkastelu koulutuksen järjestäjän toimesta olisi suotavaa ja pohtia ratkaisuja mahdolliseen resurssipulaan sekä toimintojen yhtenäistämiseen lähinnä käytännön harjoituksissa. Kavereiden vaikutus opiskeluun ja toimintaan tulee koulutuksen järjestäjän ottaa pohdintaan. Vuorovaikutus esim. ryhmän kesken on selkeä opiskelumotivaation tekijä. Kehittämisajatuksena tähän on järjestää enemmän opiskelijoiden yhteisiä tapahtumia, liikuntaa, pelejä, tms. Nämä kehittävät yhteishenkeä ja sitä kautta mahdollistavat paremman viihtyvyyden.

Toimintamenetelmissä ja harjoituksissa vastuun antaminen opiskelijoille näyttäisi olevan hyvällä tasolla ja opiskelijat kokevat saavansa vastuuta sopivissa määrin. Myös työtehtävien vaativuus ja monipuolisuus, eivät ainakaan tällä hetkellä tarvitse pikaisia kehittämistoimia. Henkilökohtaisessa ohjauksessa ja palautteen annossa, tulee koulutuksen järjestäjän kehittää toimintojaan ja etsiä ratkaisuja henkilökohtaisen ohjauksen parantamiseen ja palautteen kehittävämpään käsittelyyn. Työn tulosten pohjalta, kehittämisen kohteena on myös kenttäopetuksen ja teorian yhteen sovittaminen, jolloin saadaan selkeä teorian johdatus käytännön opetukseen.

Lähteet

Kirjalliset lähteet:

Anttila, P. 2000. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Akatiimi Oy

Harisalo, R. & Keski-Petäjä, T. & Talkkari, A. 2003. Otin kynän kynsihini: Ohjeita tutkimuksen tekijöille. Tampereen Yliopisto, Juvenes Print

Jyväskylän aikuisopiston koulutusesite: Maarakennusalan koulutukset 2015

Kansanen P. & Uusikylä K. 2002. Luovuutta, motivaatiota, tunteita. PS-kustannus

Kauppila, R. 2003. Opi ja opeta tehokkaasti. PS-kustannus

Niermeyer, R. & Seyffert, M. 2004. Motivaatio. Oy Rastor Ab

Opetushallitus, oppaat ja käsikirjat 2012. Näyttötutkinto-opas. Suomen Yliopistopaino Oy

Opetushallitus. MÄÄRÄYS 35/011/2009. Rakennusalan perustutkinnon perusteet. Oy Fram Ab

Peltonen, M. & Ruohotie, P. 1987. Motivaatio: menetelmiä työhalun parantamiseksi. Aavaranta-sarja. Keuruu. Otava

Ruohotie, P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki. Edita

Salmela-Aro, K. & Nurmi, J. 2002. Mikä meitä liikuttaa. PS-kustannus

Uusitalo, H. 2001. Tiede, tutkimus ja tutkielmat. WSOY

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Oy Finn Lectura Ab

Viitala, R. 2005. Johda osaamista: Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Otavan kirjapaino Oy

Verkkojulkaisut:

Jyväskylän aikuisopiston verkkosivut, www.jao.fi. Viitattu 15.3.2014

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän verkkosivut, www.jao.fi. Viitattu 15.3.2014

Opetus ja kulttuuriministeriön verkkosivut. Ammatillinen koulutus, opiskelu ja tutkinnot. Viitattu 7.3.2014. http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattillinen_koulutus/opiskelu_ja_tutkinnot/?lang=fi

Opetus ja kulttuuriministeriön verkkosivut. Koulutus ja koulutuspolitiikka, osaamisohjelmat. Viitattu 7.3.2014. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/osaamisohjelma/index.html>

Opintoluotsi verkkosivut. Ammatillinen koulutus. Viitattu 6.3.2014. http://www.opintoluotsi.fi/opiskelu/ammattillinen_koulutus/

Työ-, ja elinkeinoministeriön verkkosivut. Ammatinvalinta koulutus ja työvoimakoulutus. Viitattu 7.3.2014. http://www.tepalvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/ammatinvalinta_koulutus/tyovoimakoulutus/index.html

Liite 1

Kyselytutkimuksen kysymykset

1. Mikä oli tärkein syy rakennusalan perustutkinnon opintojen aloittamiseen?

- ☐ Oma kiinnostus rakennusalaan
- ☐ Aikaisempi kokemus rakennusalalta
- ☐ Halu kehittää omaa osaamista
- ☐ Työttömyys
- ☐ Kaverit
- ☐ Jokin muu, mikä?

Perustelut/kommentit

2. Kuinka hyvin tunsit rakennusalan työtehtäviä ennen opintojasi?

- ☐ Hyvin
- ☐ Melko hyvin
- ☐ Melko huonosti
- ☐ Huonosti
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

3. Miten hyvin mielestäsi opintosi antavat valmiuksia ja hyödyttävät tulevaa työuraasi?

- ☐ Hyvin
- ☐ Melko hyvin
- ☐ Melko huonosti
- ☐ Huonosti
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

4. Miten oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuu **siisteys ja järjestys**?

- ☐ Hyvin
- ☐ Melko hyvin
- ☐ Melko huonosti
- ☐ Huonosti
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

5. Miten oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuu **työturvallisuus**?

- ☐ Hyvin
- ☐ Melko hyvin
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Melko huonosti
- ☐ Huonosti

Perustelu / kommentti:

6. Miten mielestäsi oppilaitoksen tiloissa ja työmailla toteutuu **työskentelyrauha**?

- ☐ Hyvin
- ☐ Melko hyvin
- ☐ Melko huonosti
- ☐ Huonosti
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

7. Millainen on mielestäsi tilanne koneiden, laitteiden ja kaluston osalta oppilaitoksessa?

- ☐ Hyvä
- ☐ Melko hyvä
- ☐ Melko huono
- ☐ Huono
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

8. Kuinka tärkeänä näet kavereiden vaikutuksen opiskelumotivaatioon?

- ☐ Tärkeänä
- ☐ Melko tärkeänä
- ☐ Vähemmän tärkeänä
- ☐ Ei lainkaan tärkeänä
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

9. Kuinka tärkeänä näet luokan ryhmähengen ja opiskeluilmapiiirin merkityksen opintojen aikana?

- ☐ Tärkeänä
- ☐ Melko tärkeänä
- ☐ Vähemmän tärkeänä
- ☐ Ei lainkaan tärkeänä
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

10. Millaisena koet opetusmenetelmät (teoria, käytäntö) ammattiaineiden opetuksessa?

- ☐ Hyvinä
- ☐ Melko hyvinä
- ☐ Melko huonoina
- ☐ Huonoina
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

11. Millaisena koet kalusto/tarvikeresurssit (koneiden ja laitteiden määrä) opetusympäristössäsi?

- ☐ Hyvät
- ☐ Melko hyvät
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Melko huonot

☐ Huonot

Perustelut/kommentit

12. Millaisena asiana koet näyttöjen tekemisen opinnoissasi?

☐ Hyvänä

☐ Melko hyvänä

☐ Melko huonona

☐ Huonona

☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

13. Kuinka tärkeänä koet itsellesi, että tekemälläsi työllä on asiakas?

☐ Tärkeänä

☐ Melko tärkeänä

☐ Vähemmän tärkeänä

☐ Ei lainkaan tärkeänä

☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

14. Minkä verran olet mielestäsi saanut vastuuta omassa työskentelyssäsi?

☐ Paljon

☐ Melko paljon

☐ Melko vähän

☐ Vähän

☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

15. Millaisia ovat vaativuudeltaan saamasi työtehtävät käytännön töissä?

☐ Liian helppoja

☐ Sopivia

☐ Liian vaativia

☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

16. Miten usein koet työskentelysi monipuoliseksi ja kiinnostavaksi?

- ☐ Usein
- ☐ Melko usein
- ☐ Melko harvoin
- ☐ Harvoin
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

17. Miten usein koet onnistuvasi työskentelyssäsi?

- ☐ Usein
- ☐ Melko usein
- ☐ Melko harvoin
- ☐ Harvoin
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

18. Missä määrin olet mielestäsi saanut henkilökohtaista ohjausta?

- ☐ Paljon
- ☐ Melko paljon
- ☐ Melko vähän
- ☐ Vähän
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

19. Kuinka paljon olet saanut palautetta työskentelystäsi?

- ☐ Paljon
- ☐ Melko paljon
- ☐ Melko vähän
- ☐ Liian vähän
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

20. Kuinka paljon saamasi palaute on ollut kannustavaa?

- ☐ Paljon
- ☐ Melko paljon
- ☐ Melko vähän
- ☐ Vähän
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

21. Kuinka saamasi palaute vaikuttaa omaan opiskelu toimintaasi?

- ☐ Paljon
- ☐ Melko paljon
- ☐ Melko vähän
- ☐ vähän
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit:

22. Miten usein saamasi palaute on ollut mielestäsi asiallista ja kehittävää?

- ☐ Usein
- ☐ Melko usein
- ☐ Melko harvoin
- ☐ Harvoin
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

23. Kuinka mielestäsi toteutuu opiskelijoiden tasapuolinen kohtelu?

- ☐ Hyvin
- ☐ Melko hyvin
- ☐ Melko huonosti
- ☐ Huonosti
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

24. Miten usein vertaillet osaamistasi ja tekemistäsi muiden opiskelijoiden suorituksiin?

- ☐ Usein
- ☐ Melko usein
- ☐ Melko harvoin
- ☐ Harvoin
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

25. Onko numeroilla tapahtuvaa arviointia mielestäsi?

- ☐ Sopivasti
- ☐ Melko sopivasti
- ☐ Melko vähän
- ☐ Liian vähän
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

26. Kuinka tärkeänä näet numero arvosanat?

- ☐ Tärkenä
- ☐ Melko tärkeänä
- ☐ Melko tarpeettomana
- ☐ Tarpeettomana
- ☐ En osaa sanoa

Perustelu / kommentti:

27. Millainen on opiskelumotivaatiosi tällä hetkellä?

- ☐ Hyvä
- ☐ Melko hyvä
- ☐ Melko huono
- ☐ Huono
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut/kommentit

28. Onko opiskelujesi aikana motivaatio parantunut vai huonontunut? Vastaa myös miksi.

- ☐ Selvästi parantunut
- ☐ Jonkin verran parantunut
- ☐ Pysynyt samana
- ☐ Jonkin verran huonontunut
- ☐ Selvästi huonontunut

Perustelut/kommentit

29. Luettele asioita mitkä ovat parantaneet eniten opiskelumotivaatiotasi?

30. Luettele asioita mitkä ovat huonontaneet eniten opiskelumotivaatiotasi?